

.....
kod ucznia
czas trwania konkursu – 90 minut

.....
suma punktów

XXXI KONKURS HISTORYCZNY

„POLSKA PIASTÓW: 960-1370”

DLA UCZNIÓW SZKÓŁ GIMNAZJALNYCH

Rok szkolny 2008/2009

Eliminacje III stopnia

Instrukcja dla ucznia

- 1. Pamiętaj, iż czas na wypełnienie testu wynosi 90 minut.*
- 2. Sprawdź, czy Twój test zawiera 17 pytań.*
- 3. Przeczytaj uważnie każde polecenie oraz zamieszczone uwagi.*
- 4. Pisz starannie, używaj długopisu lub pióra.*
- 5. Nie wolno używać korektorów.*
- 6. Jeśli się pomylisz, przekreśl i napisz u góry.*
- 7. Maksymalna ilość punktów wynosi 100.*

Życzymy powodzenia

1. Uzupełnij tabelę dotyczącą najazdów tatarskich na Polskę wstawiając odpowiednie informacje do rubryk.

Najazdy tatarskie na Polskę w XIII wieku	Nazwiska wodzów tatarskich dowodzących najazdem	Daty roczne najazdów
I najazd Tatarów na Polskę		
II najazd Tatarów na Polskę		 -
III najazd Tatarów na Polskę		 -

[0 - 10 pkt.]

2. Podkreśl określenie „prawda” jeżeli zdanie jest prawdziwe lub „fałsz” gdy jest błędne. W tym przypadku podaj poprawną odpowiedź poprawiając tylko wytłuszczone informacje.

a) Akt fundacji Akademii Krakowskiej ogłosił Kazimierz Wielki **12 kwietnia 1364 roku**.

Prawda

Fałsz

b) Pisemna zgoda na powołanie Akademii Krakowskiej przez papieża **Urbana IV** nastąpiła cztery miesiące później **13 sierpnia 1364 roku**.

Prawda

Fałsz

c) Wielkimi orędownikami utworzenia Akademii Krakowskiej byli: **Jarosław Bogoria, Janusz Suchywilk oraz Florian Mokrski**.

Prawda

Fałsz

d) Przeciwnikiem założenia Akademii Krakowskiej był **biskup krakowski Jan Grot**.

Prawda

Fałsz

[0 - 7 pkt.]

3. Uzupełnij tekst wstawiając odpowiednie informacje w wykropkowane miejsca.

Przez cały okres X-XII wieku stosunki polsko-niemieckie kształtowały się pomyślnie dla naszego państwa. Tylko dwa razy książęta polscy zostali zmuszeni do uznania zależności lennej od cesarstwa. Pierwszy raz dotyczyło to pokoju w Merseburgu w roku kończącego II fazę wojny polsko-niemieckiej toczzonej przez Bolesława Chrobrego. Na mocy jego postanowień Polska utrzymała Łużyce i za cenę powinności lennych wobec cesarstwa. Drugi raz dotyczyło to zjazdu w Merseburgu, który rozpoczął się (dzień, miesiąc, rok), gdy na dworze cesarza (imię) zjawił się książę polski Bolesław Krzywousty. Generalnie można stwierdzić, że układ był kompromisem w stosunkach polsko-niemieckich. Polska uznała zwierzchnictwo lenne cesarstwa nad i wyspą oraz do płacenia trybutu i to wstecz od roku. W zamian za to cesarz i Kościół niemiecki wycofali swoje pretensje do zwierzchnictwa nad W obu przypadkach zależność ta była krótkotrwała.

[0 - 8 pkt.]

4. Wojsko polskie w okresie wczesnopiastowskim dzieliło się na jazdę i piechotę. Uzupełnij informacje dotyczące sił wchodzących w skład tych dwóch podstawowych wtedy rodzajów wojsk.

a) jazda:

-
-

b) piechota:

-
-

[0 - 4 pkt.]

5. Dopisz daty roczne do wydarzeń związanych z walkami polsko-niemieckimi w X-XII wieku.

a) I najazd Mieszka II na Saksonię -

b) obrona Głogowa -

c) bitwa pod Cedynią -

d) wyprawa interwencyjna Konrada III na Polskę -

e) II najazd Mieszka II na Saksonię -

f) wyprawa interwencyjna Fryderyka Barbarossy na Polskę -

g) bitwa na „Psim Polu” -

[0 - 7 pkt.]

6. Na podstawie poniższego tekstu źródłowego i posiadanych wiadomości odpowiedz na pytania.

„Gdy Otto ujrzał z daleka upragniony gród, zbliżył się doń boso ze słowami modlitwy na ustach. Jego [tj. Gniezna] biskup Unger przyjął go z wielką czcią i wprowadził do kościoła, gdzie cesarz zalany łzami prosił świętego męczennika o wstawiennictwo, by mógł dostąpić łaski Chrystusowej. Następnie utworzył zaraz arcybiskupstwo, zgodnie z prawem, jak przypuszczam, lecz bez zgody wymienionego biskupa, którego diecezji podległa jest cała kraina. Arcybiskupstwo to powierzył bratu wspomnianego męczennika, Radzimowi i podporządkował mu z wyjątkiem biskupa poznańskiego Ungera następujących biskupów: kołobrzeskiego Reinberna, krakowskiego Poppona i wrocławskiego Jana.”

Labuda Gerard, Pierwsze państwo polskie, Kraków 1989, s. 26.

a) Podaj dokładną datę (dzień, miesiąc, rok) ogłoszenia aktu utworzenia arcybiskupstwa gnieźnieńskiego?

.....

b) Podaj imię i nazwisko pierwszego arcybiskupa gnieźnieńskiego?

.....

c) Podaj imiona biskupów stojących na czele biskupstw podporządkowanych arcybiskupstwu gnieźnieńskiemu:

- biskup poznański -

- biskup kołobrzeski -

- biskup krakowski -

- biskup wrocławski -

d) Podaj imię legata papieskiego, w obecności którego ustanowiono arcybiskupstwo gnieźnieńskie?

.....

[0 - 7 pkt.]

7. Podaj datę (miesiąc, rok) zjazdu monarchów w Krakowie oraz władców pięciu państw biorących w nim udział.

- a) data zjazdu (miesiąc, rok) -
b) władcy (imię, przydomek lub nazwisko):
- król Polski -
- cesarz niemiecki i król czeski -
- król Węgier -
- król Danii -
- król Cypru -

[0 - 6 pkt.]

8. Połącz pojęcia z właściwymi im objaśnieniami wpisując odpowiednie cyfry w wykropkowane miejsca.

- a) opole - (.....)
b) podgrodzie - (.....)
c) trybut - (.....)
d) drużyna - (.....)
e) gwarectwa - (.....)
f) olbora - (.....)

1. związki przedsiębiorców górniczych (król, możnowładcy, mieszczenie), którzy ponosili koszty eksploatacji i czerpali z kopalń znaczne zyski.
2. osada położona pod grodem, zamieszkała przez ludność zajmującą się rzemiosłem, handlem, usługami, transportem, służbą zbrojną, rolnictwem i hodowlą.
3. podstawowa siła zbrojna księcia, pozostająca na jego utrzymaniu, przebywająca z nim lub osadzona w większym grodzie.
4. danina płacona przez górników z kopalń kruszców na rzecz króla za prawo eksploataowania kopalń na gruntach będących jego własnością.
5. jednostka administracyjna obejmująca kilkanaście osad, wypełniająca funkcje policyjne i podatkowe.
6. danina pieniężna świadczona przez jednego władcę drugiemu jako wyraz uznawania zwierzchności terytorialnej.
7. stowarzyszenie o charakterze obronnym, religijnym, zawodowym, i towarzyskim.

[0 - 6 pkt.]

9. Ważnym wydarzeniem w walce o tron krakowski w okresie rozbicia dzielnicowego była „zbrodnia gąsawska”. Podaj datę roczną tego wydarzenia, książąt biorących w nim udział oraz podkreśl księcia krakowskiego, który został w wyniku tego wydarzenia zamordowany.

- a) data wydarzenia (rok) -
b) książęta (imię i przydomek) biorący udział w wydarzeniu:
-
-
-
-

[0 - 6 pkt.]

10. Do podanego zabytku architektury przyporządkuj jego fundatora wpisując odpowiednie cyfry w wy kropkowane miejsca. Pamiętaj, że osoby fundatorów mogą się powtarzać.

a) opactwo benedyktynów w Mogilnie - (.....)	
b) rotunda św. Prokopa w Strzelnie - (.....)	1. Iwo Odrowąż
c) klasztor dominikanów w Krakowie - (.....)	2. Bolesław Śmiały
d) klasztor dominikanów w Sandomierzu - (.....)	3. Piotr Włostowic
e) opactwo benedyktynów na Ołbinie we Wrocławiu - (.....)	
f) opactwo benedyktynów w Tyńcu - (.....)	

[0 - 6 pkt.]

11. Handel solą był źródłem znacznych dochodów Polski za panowania Kazimierza Wielkiego. Z wymienionych miast podkreśl pięć, w których znajdowały się składy solne.

Olkusz, Chęciny, Kraków, Chrzanów, Oświęcim, Wiślica, Trzebinia, Sandomierz, Opatów, Sławków, Tarnów, Nowy Sącz

[0 - 5 pkt.]

12. Uzupełnij tabelę dotyczącą udziału synów Bolesława Krzywoustego w krucjatach przeciwko plemionom pogańskim w Europie Środkowo-Wschodniej.

Data roczna krucjaty	Imię i przydomek Piasta biorącego udział w krucjacie	Nazwa plemienia, przeciwko któremu była krucjata
....		Słowianie połabscy
1148		
....	Henryk Sandomierski	

[0 - 6 pkt.]

13. Zapisz, które z państw-sąsiadów Polski za panowania Władysława Łokietka były naszymi sojusznikami, a które wrogami.

Czechy, Litwa, Węgry, Brandenburgia, Państwo Zakonu Krzyżackiego

a) sojusznicy Polski:

-
-

b) wrogowie Polski:

-
-
-

[0 - 5 pkt.]

14. Wymień imiona i przydomki wychowawców młodego królewicza Kazimierza.

- a)
b)

[0 - 2 pkt.]

a) Bolesław Wysoki
b) Konrad
c) Albert
d) Mieszko Platonogi

16. Rozwiąż krzyżówkę. Litery z ponumerowanych pól na diagramie przeniesione do oznaczonych takimi samymi cyframi pól pod diagramem utworzą hasło główne. Zapisz je.

- Gall - pierwszy kronikarz polski.
- Wincenty - kronikarz i pierwszy biskup krakowski wybrany kanonicznie.
- Starszy brat Mieszka II, który na krótko przejął władzę po nim w 1031 roku.
- Imię kronikarza i podkanclerzego koronnego Kazimierza Wielkiego.
- Piotr - wojewoda i fundator wielu kościołów, zamordowany na rozkaz Władysława II.
- Arcybiskup gnieźnieński, który koronował Władysława Łokietka na króla.
- Elżbieta - żona Karola Roberta.

a.	8				7				
b.		4	1						
c.				9		2			
d.		11	3						
e.				5	13				
f.					12			15	
g.				10		6		14	

1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	

17. Wznoszone w XIII i XIV wieku zamki badacze dzielą na wyżynne i nizinne. Do każdego z podanych przykładów dopisz odpowiadający mu typ.

- a) Będzin -
b) Malbork -
c) Czersk -
d) Lipowiec -
e) Wawel -

6

Klucz odpowiedzi

1.

Najazdy tatarskie na Polskę w XIII wieku	Nazwiska wodzów tatarskich dowodzących najazdem	Daty roczne najazdów
	Ordu	1241
	Bajdar	
	Burundaj	1259 - 1260
	Teleboga	1287 - 1288
	Nogaj	

2.

a) Fałsz (1 pkt.)

Akt fundacji Akademii Krakowskiej ogłosił Kazimierz Wielki **12 maja 1364 roku**. (1 pkt.)

b) Fałsz (1 pkt.)

Pisemna zgoda na powołanie Akademii Krakowskiej przez papieża **Urbana V** nastąpiła cztery miesiące później **13 września 1364 roku**. (1 pkt.)

c) Prawda (1 pkt.)

d) Fałsz (1 pkt.)

Przeciwnikiem założenia Akademii Krakowskiej był **biskup krakowski Bodzanta (Bodzęta)**. (1 pkt.)

3.

1013, Milsko, 10 sierpnia 1135 roku, Lotara, Pomorzem Zachodnim, Rugią, 1123, arcybiskupstwem gnieźnieńskim

4.

a) ciężkozbrojna (pancerni), lekkozbrojna

b) tarczownicy, strzelcy

5.

a) 1028 r. b) 1109 r. c) 972 r. d) 1146 r. e) 1030 r. f) 1157 r. g) 1109 r.

6.

a) 10 marca 1000 r.

b) Radzim Gaudenty

c) Unger, Reinbern, Poppon, Jan

d) Robert

7.

a) wrzesień 1364 r.

b) Kazimierz Wielki, Karol IV Luksemburg, Ludwik Andegaweński (Wielki lub Węgierski), Waldemar IV, Piotr Lusignan

8.

a) 5 b) 2 c) 6 d) 3 e) 1 f) 4

9.

a) 1227 r.

b) Leszek Biały, Henryk Brodaty, Konrad Mazowiecki, Władysław Odonic

10.

a) 2 b) 3 c) 1 d) 1 e) 3 f) 2

Kraków, Oświęcim, Wiślica, Sandomierz, Opatów

Data roczna krucjaty	Imię i przydomek Piasta biorącego udział w krucjacie	Nazwa plemienia, przeciwko któremu była krucjata
1147	Mieszko Stary	
	Bolesław Kędzierzawy	Prusowie
1166		Prusowie

a) Spycimir Leliwita
b) Jarosław Bogoria ze Skotnik

a.	A ₈	N	O	N	I ₇	M					
b.	K	A ₄	D ₁	Ł	U	B	E	K			
c.	B	E	Z	P ₉	R	Y ₂	M				
d.	J	A ₁₁	N ₃	K	O						
e.	W	Ł	O	S ₅	T ₁₃	O	W	I	C		
f.	J	A	N	I	S ₁₂	Ł	A	W ₁₅			
g.	Ł	O	K	I ₁₀	E	T ₆	K	Ó ₁₄	W	N	A

D	Y	N	A	S	T	I	A
1	2	3	4	5	6	7	8

P	I	A	S	T	Ó	W
9	10	11	12	13	14	15

a) wyżynny b) nizinny c) nizinny d) wyżynny e) wyżynny